

DZIEJE

NAJNOWSZE

PL ISSN 0419-8824

INDEKS 355682

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

<http://rcin.org.pl>

4-2015

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII**

DZIEJE NAJNOWSZE

**Rocznik XLVII
2015
4**

WARSZAWA 2015

<http://rcin.org.pl>

„Dzieje Najnowsze”
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszcza,
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

Wydanie publikacji dofinansowane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
(Umowa nr 510/P–DUN/2015) dzięki staraniom Towarzystwa Miłośników Historii

KOMITET REDAKCYJNY

Idesbald Goddeeris, Krzysztof Kawalec, Marek Kornat, Piotr Madajczyk,
Wojciech Materski, Jan Molenda, Władimir Niewieżyn, Andrzej Nowak, Wojciech Rojek,
Dušan Segeš, Andrzej Suchcitz, Ryszard Sudziński, Włodzimierz Suleja,
Małgorzata Willaume, Michihiro Yasui, Elżbieta Znamierowska–Rakk

REDAKCJA

Andrzej Chojnowski, Małgorzata Gmurczyk–Wrońska (sekretarz),
Marek K. Kamiński, Andrzej Koryn, Rafał Stobiecki, Jacek Tebinka,
Tadeusz Wolsza (redaktor naczelny)

REDAKTOR WYDAWNICZY

Jerzy Lewiński

TŁUMACZ

Aleksandra Rodzińska–Chojnowska

Czasopismo recenzowane

<http://ihpan.edu.pl/publikacje/czasopisma/578-dzieje-najnowsze>

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00–272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 22 831–02–61

ISSN 0419–8824

© Instytut Historii PAN & Wydawnictwo DiG, 2015

Wydawnictwo DiG Sp.j.

PL 01–987 Warszawa, ul. Dankowicka 16 c lok. 2

tel./fax (+4822) 839–08–38

e–mail: biuro@dig.pl <http://www.dig.pl>

Druk cyfrowy: FABRYKA DRUKU w Warszawie

<http://rcin.org.pl>

Spis treści

STUDIA I MATERIAŁY

- Henryk Bartoszewicz — *U schyłku republiki weimarskiej. Niemcy i stosunki polsko–niemieckie w świetle raportów posła polskiego w Berlinie Romana Knolla (1928–1930)* 3
- Przemysław Różański — *Śmierć Józefa Piłsudskiego w wybranych tytułach prasy amerykańskiej* 41
- Marek Sioma — *Koncepcja władzy i spór o elitę obozu piłsudczyckiego w latach 1935–1939. Zarys zagadnienia* 69
- Marek Kazimierz Kamiński — *Polska pod naciskiem mocarstw zachodnich (styczeń–lipiec 1938 r.)* 83
- Adrian Jusupović — *„Nie matura, lecz chęć szczerą zrobi z Ciebie oficera”, czyli rola przyzakładowego szkolnictwa w kształceniu kadr RBP/MBP/MSW (1944–1990)* 95
- Andrzej Paczkowski — *Razem czy osobno: próba „organicznego połączenia” wywiadów Polski Ludowej w latach 1947–1950* 119
- Tomasz Kozłowski — *Polityczne sterowanie systemem wymiaru sprawiedliwości PRL po 1956 r. Casus funkcjonowania „zespołów” do spraw procesów politycznych w latach 1964–1982* 147
- Antoni Dudek — *Ewolucja stanowiska rządu Tadeusza Mazowieckiego w sprawie obecności Polski w Układzie Warszawskim oraz stacjonowania na jej terytorium wojsk sowieckich* 161

AUTOREFERATY

- Paweł Wawryszuk — *Stosunki polsko–jugosłowiańskie w latach 1956–1971* 177

ARTYKUŁY RECENZyjNE I RECENZJE

- Krzysztof Kloc — *Generała pomnik ze spiżu.... Uwagi i refleksje na marginesie lektury biografii Juliana Stachiewicza* 183

* * *

- Arkadiusz Meller, Tomasz Sikorski, Patryk Tomaszewski, *Nacjonalista legionowy* —
Arkadiusz Fordoński 192

Marcin Krzanicki, <i>Fotografia i propaganda. Polski fotoreportaż w dwudziestoleciu międzywojennym</i> — Włodzimierz Batóg	195
Natalia Jarska, <i>Robotnice z marmuru. Robotnice w Polsce w latach 1945–1960</i> — Joanna Hytrek–Hryciuk	202
Mariusz Bechta, <i>Pogrom czy odwet? Akcja zbrojna Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” w Parczewie 5 lutego 1946 r.</i> — Wiesław Charczuk	205
<i>Pielgrzymka nadziei. II Wizyta Jana Pawła II w Ojczyźnie</i> , red. W. Kozłowski — Rafał Łatka	212

ŻYCIE NAUKOWE

<i>Sprawozdanie z konferencji naukowej: „Modernities, Transformations and Evolving Identities in post-1945 Poland”, Oksford, 11–12 VI 2015 r.</i> — Jakub Szumski	219
<i>Sprawozdanie z konferencji naukowej: „Ł” jak «Łączka». Technika i medycyna w służbie pamięci narodowej”, Politechnika Warszawska, 1 VI 2015 r.</i> — Marek A. Jakubiak	223

Wśród naszych Autorów m.in.

Dr Henryk Bartoszewicz — pracownik naukowy Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie

Dr hab. Włodzimierz Batóg — prof. nadzwyczajny Instytutu Filologii Obcych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach

Prof. zw. dr hab. Antoni Dudek — w Instytucie Politologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Mgr Arkadiusz Fordoński — doktorant na Wydziale Politologii i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Dr Joanna Hytrek-Hryciuk — pracownik Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej Oddział we Wrocławiu

Dr Marek A. Jakubiak — adiunkt na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej

Dr Adrian Jusupović — pracownik naukowy Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie

Prof. zw. dr hab. Marek Kazimierz Kamiński — w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Mgr Krzysztof Kloc — doktorant w Instytucie Historii Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie

Mgr Tomasz Kozłowski — pracownik Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Warszawie

Dr Rafał Łatka — adiunkt na Wydziale Historii i Dziedzictwa Kulturowego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

Prof. zw. dr hab. Andrzej Paczkowski — w Instytucie Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr hab. Przemysław Różański — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Gdańskiego

Dr hab. Marek Sioma — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Mgr Jakub Szumski — doktorant w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr Paweł Wawryszuk — pracownik Wydawnictwa Uniwersyteckiego UKW w Bydgoszczy

cena 21,00 zł (w tym 5% VAT)
Nakład 500 egz.

<http://rcin.org.pl>